

AKG: ablakon kidobott pénz?

A kormány azzal a bejelentésével, hogy a 2014 augusztusában lejárt agrár-környezetgazdálkodási programot 2015 évben bizonyosan nem folytatja, rossz vagy még rosszabb döntési kényszerbe hozza a programban részt vevő termelőket, súlyos károkat okozva ezzel a környezet- és természetvédelemnek. Máhr András, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtájtárhelyettese szerint a 2015–2020-as időszak agrártámogatási összegeinek maximálása után ez a döntés újabb csapás nemcsak a mezőgazdasági termelőkre, hanem a vidékre, a környezet- és tájgazdálkodásra nézve is. Ha a kormány döntése következtében a program megszakad, kárba vész a több mint tíz éve folyó munka és az évi 45–50 milliárd forint támogatás.

Az agrár-környezetgazdálkodási program az európai uniós csatlakozásunkkal azonnal, még 2004-ben beindult Magyarországon, és gyorsan népszerűvé vált. Ennek az volt az oka, hogy a gazdálkodók felismerték felelősségüket a környezettudatos gazdálkodásért, illetve a benne rejlő hosszú távú lehetőségeket, és az európai uniós támogatási rendszer a felmerülő többletköltségeket még is térítette. A támogatás arra ösztönzi a gazdákat, hogy a mezőgazdasági területeken a környezet, a táj és a természeti erőforrások fenntartható hasznosításával, jelentős többletkötelezettségeket és -ráfordításokat vállalva környezetkímélő mezőgazdasági termelési módszereket alkalmazzanak és áldozzanak a genetikai erőforrások megőrzésére is. A támogatási célok között egyebek között a talajvédelem, a felszíni és a felszín alatti vizek védelme, a vegyszerhasználat csökkentése, a biogazdálkodás, a génmegőrzés és a légszennyezés csökkentése is szerepel.

Az AKG-ban jelenleg mintegy 15 ezer gazdálkodó és több mint 1,1 millió hektár földterület szerepel. A program résztvevőinek több mint kétharmada egyéni gazdálkodó. Az említett számok egyér-

telműen igazolják, hogy a mezőgazdasági termelők képesek és készek áldozatot vállalni a magyarországi környezet megővő, hosszú távon fenntartható jövő érdekében.

Érthetetlen, hogy a kormány miért nem akarja folytatni a programot, miért dobja ki tíz év eredményeit. Ugyanis ha folytatni akarta volna, erre több lehetősége is lett volna. Ezek egyike, hogy az Európai Unió 2014-et átmeneti évné minősítette, ami azt jelenti, hogy 2014-ben a 2013-ban már működő programok minden további brüsszeli jóváha-

A 2004 óta tartó program számos tematikus alprogramra oszlik. A 2009-től futó több, mint 20 célprogram kiterjed egyebek között az integrált szántóföldi és gyümölcsstermesztésre, a különböző növényi és állati élőhelyek megőrzésére, a gyepgazdálkodásra, az ökológiai programokra, a biogazdálkodásra. Ezekhez hektáronként 40 ezer forinttól több százezer forintig terjedő összegben tartoznak uniós támogatások. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy ezek nem az agrártermelőknek szóló jövedelemtámogatások, hanem a környezet védelmében vállalt többletköltségek, a jövedelemkiesésük kompenzálása.

gyás nélkül, automatikusan folytathatók lettek volna. Az FM viszont azt kommunikálta, hogy az augusztus 31-én lejárt programot Brüsszel csak 2014. december 31-éig engedi meghosszabbítani. De ha már így van, a kormánynak lehetősége lett volna már régen elfogadtatni a 2014–2020 időszakra vonatkozó EMVA-t, aminek keretében 2014. augusztus 31. előtt is meg lehetett volna hirdetni az új AKG programot.

De nemhogy a program jóváhagyása nem történt meg, hanem az új vidékfejlesztési program sincs még benyújtva az EU-nak, a tartalmáról pedig legfeljebb szóbeszéd és különböző nyilatkozatok útján lehet hallani ezt-azt. Mindezek ellenére a kormány, ha akarná, hirdethetne új AKG-t, az uniós jog ugyanis lehetővé teszi, hogy a 2014–2020 időszakra vonatkozó vidékfejlesztési program terhére a bizottsági jóváhagyást megelőzően, úgynevezett nemzeti kockázatra bármely tervezett programot meghirdessenek a tagországok. Ez azt jelenti, hogy ha a Bizottság jóváhagyja például az új AKG-programot, akkor az uniós források terhére akár visszamenőleges hatállyal is igényelhető az EU-tól a támogatás. Igaz, annyi kockázata van az ügynek, hogyha az EU nem fogadja el a program valamely elemét, akkor – kizárólag az el nem fogadott részelelemnél – a nemzeti költségvetésnek kell helytállnia, mondta a főtájtárhelyettes.

Kis Miklós Zsolt, a miniszterelnökség államtitkára bejelentette, hogy az AKG-program 2016 januárjáig nem indul újra. A főtájtárhelyettes szerint 2010-ben, a kormányváltáskor az Orbán-kormány már leállította egy évre az AKG-támogatások kifizetését, és vizsgálatot indított, mondván, hibák és visszaélések történtek a program végrehajtása során,

ezért változtatásokra van szükség. Csakhogy a vizsgálatok során valószínűleg semmit nem találtak, mert egyszerűen csak egy év után – minden átmenet nélkül – változatlan módon újraindultak a kifizetések. Ugyancsak érthetetlen az a bejelentés, hogy 2014–2020 időszakra át akarják írni az AKG-célprogramokat. Emellett meg akarják szüntetni az integrált szántóföldi-növénytermesztési célprogramot. Tudni kell, hogy a ma működő AKG-s programok több mint fele ehhez a célprogramhoz tartozik. Ennek megszüntetésével a támogatáscsökkentések miatt eleve komoly hátrányt szenvedő állattenyésztés újabb nagy pofont kap. Elég csak arra gondolnunk, hogy e célprogram a szerves trágya felhasználását preferálja, úgyhogy a megszünetése esetén az állattartóknak komoly szervezestratégia-elhelyezési gondjai lehetnek.

Megmagyarázhatatlan, hogy a kormány miért akarja a környezet- és a tájvédelemben elért eredményeket felszámolni és miért hagyja kárba veszni az AKG program eredményeit. A kormány agrárprogramjának egyik kiemelt célja az állatlétszám növelése, de eközben a földforgalmi törvény és a támogatáscsökkentés után az AKG megszüntetésével újabb jól irányított csapást mér az állattartó telepekre, mondta végezetül Máhr András.

HAJTUN GYÖRGY